

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/138/2020
Identifikačné číslo spisu: 5310203242
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:5310203242.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Obec Stará Bystrica, so sídlom v Starej Bystrici 537, IČO: 00 314 307, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mrázovský & partners, s.r.o., so sídlom v Žiline, Mariánske námestie 2, IČO: 36 855 278, proti žalovaným 1/ Telovýchovnej jednote Futbalový klub Stará Bystrica, so sídlom v Starej Bystrici 537, IČO: 37 801 228, a 2/ Prestimex plus, a.s., so sídlom v Starej Bystrici 928, IČO: 36 396 966, obom zastúpeným advokátskou kanceláriou ULC Čarnogurský s.r.o., so sídlom v Bratislave, Tvarožkova 5, IČO: 35 975 016, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 6C/82/2010, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 21. augusta 2019 sp. zn. 6Co/246/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi voči žalovaným 1/ a 2/ priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca (ďalej len „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) (v poradí štvrtým) rozsudkom z 18. mája 2017 č. k. 6C/82/2010-1153 v spojení s doplnčiacim rozsudkom z 28. júna 2018, č. k. 6C/82/2010-1377 určil, že žalobca je vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území P. Q. CKN parcely č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 9460 m², CKN parcely č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 7 m², sociálnej budovy č. XXX postavenej na pozemku CKN parcele č. XXXX/XX, ktoré nehnuteľnosti sú zapísané na LV č. XXXX pre katastrálne územie P.Á. Q., okres Č. a nehnuteľnosti parcely CKN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 4185 m² zapísanej na LV č. XXXX pre katastrálne územie P. Q., okres Č. a žalobcovi a štátu priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ a 2/ v rozsahu 100 %.

1.1. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že kúpnu zmluvou zo dňa 2.12.1998 došlo k prevodu pozemkov pod športovým areálom, vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnosti bol povolený pod č. V 1637/2000 dňa 28.8.2000. Túto zmluvu súd vyhodnotil ako absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), nakoľko táto zmluva v zmysle § 9 ods. 2 písm. a/ zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obci podliehala schváleniu

obecným zastupiteľstvom a ako celok schválená obecným zastupiteľstvom nebola. Zmluva je okrem iného neplatná i z dôvodu podľa § 38 ods. 1 OZ, pretože žalovaný 1/ v čase uzavretia zmluvy neexistoval a vznikol až zapísaním do Registra občianskych združení na Ministerstve vnútra SR dňa 19. júna 2000. Žalovaný 1/ v konaní nepreukázal, že vznikol skôr.

1.2. Obrana žalovaných, že administratívnym pochybením správy katastra došlo k vkladu vlastníckeho práva a žalovaní v tomto smere boli dobromyseľnými, a teda pokiaľ nenadobudli vlastnícke právo na základe kúpnej zmluvy tak ho nadobudli na základe vydržania neobstojí, pretože v danom prípade boli žalovaní opakovane zo strany obce vyzývaní na vrátenie nehnuteľností od roku 2004 až do podania žaloby.

1.3. V súdenom prípade tiež súd dospel k záveru, že podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva vo vzťahu k žalobcovi splnené neboli, samotná držba nie je dôvodom pre to, aby nadobudol vlastnícke právo žalobca, v spore nebola splnená ani podmienka čo do uplynutia potrebnej lehoty na nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vydržaním t.j. spornému pozemku. Zo strany žalovaných nebolo preukázané, že by pôvodní pozemnoknižní spoluvlastníci už v čase starostovania I.. N. mali proti tomuto výhrady.

1.4. Na podklade vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že je nevyhnutné, aby poskytol ochranu práve žalobcovi pri rešpektovaní zásady ochrany dobrej viery i s poukazom na ust. § 3 OZ, kedy súd poukazuje na to, že bývalý štatutár žalobcu a aktuálny štatutár žalovaného 1/ a bývalý člen štatutárneho orgánu žalovaného 2/ vo všetkých prípadoch Ing. Pavol Faktor zásadným spôsobom porušil práva a oprávnené záujmy žalobcu. Súd v danom prípade aplikoval a zohľadnil to, že výkon práv nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ); v danom prípade sa ochrana práva domáha nielen žalobca ale i žalovaní 1/ a 2/. V prípade žalovaných títo vedome konali v rozpore s právom bez obvyklej miery opatrnosti potrebnej pri nakladaní s nehnuteľnosťami a preto súd má zato, že týmto nie je možné poskytnúť ochranu. Pokiaľ by súd neposkytol ochranu samotnému žalobcovi, zachoval by de facto protiprávny stav, pričom je v tomto spore nepochybne preukázané, že žalovaní 1/ a 2/ sa nikdy nemohli stať vlastníkami sporných nehnuteľností (z titulu absolútnej neplatnosti zmluvy ako i z dôvodu, že sociálna budova bola vybudovaná už pred podpisom neplatnej kúpnej zmluvy) a teda pokiaľ súd žalobe žalobcu vyhovel, obnovil tým stav, ktorý existoval predtým, ako došlo k faktickému podpisu kúpnej zmluvy s neexistujúcim subjektom a naviac podpísanú osobou, ktorá na to nemala oprávnenie v dôsledku absencie schválenia tohto konkrétneho úkonu obecným zastupiteľstvom. V danom prípade súd tiež uvádza, že určením vlastníckeho práva v tomto prípade odstraňuje rozpor medzi týmito stranami sporu t. j. medzi žalobcom a žalovanými. Neznamená však, že vlastníkom nie je iná osoba (napr. pozemnoknižný vlastník).

1.5. K sociálnej budove súd prvej inštancie uviedol, že ako vyplýva z doteraz vykonaného dokazovania, stavba sociálnej budovy dospela do štádia, v ktorom možno hovoriť o jej vzniku v právnom slova zmysle, najneskôr v roku 1997, a teda už dávno pred jej oficiálnym zápisom do katastra nehnuteľností. Súd v danom prípade neuveril tvrdeniam žalovaných, že pri konkrétnych nákladoch vyúčtovaných faktúrami obec poskytovala iba finančné príspevky bez toho, aby realizovala investičný projekt ako i skutočnosti, že tento projekt nie je vedený v evidencii obce. Úpravy pozemku pod športovým areálom sa začali ešte v roku 1994, pričom v nadväznosti na tieto sa bezprostredne začala výstavba športového areálu, vrátane sociálnej budovy. Žalovaní nepopreli, že obec v danom prípade na výstavbu športového areálu poskytla niektoré príspevky, predovšetkým na dopravu materiálu.

1.6. Nič na tom nemení ani tá skutočnosť že I.. U. N. vystavil potvrdenie o pridelení súpisného čísla pre TJ vo vzťahu k sociálnej budove. Z výpovedí svedkov, ktorí sa osobne podieľali na výstavbe športového areálu, je zrejmé, že títo vykonávali výstavbu dobrovoľne v rámci príležitostných brigád a bez nároku na odmenu za účelom vybudovania funkčného športového areálu, ktorý bude slúžiť predovšetkým športovým nadšencom. Prevažná väčšina svedkov uvádzala, že pracovali za pivo a guláš v rámci brigád. Súd v danom prípade neuveril tvrdeniam žalovaných, že pri konkrétnych nákladoch vyúčtovaných faktúrami obec poskytovala iba finančné príspevky bez toho, aby realizovala investičný projekt ako i skutočnosti, že projekt nie je vedený v evidencii obce. Úpravy pozemku pod športovým areálom sa začali ešte v roku 1994, pričom v nadväznosti na tieto sa bezprostredne začala výstavba športového areálu, vrátane sociálnej budovy. Žalovaní nepopreli, že obec v danom prípade na výstavbu športového areálu poskytla niektoré príspevky, predovšetkým na dopravu materiálu. Súd má preto zato, že vo vzťahu k vlastníctvu sociálnej budovy je nepochybné, že táto nikdy nepatrila žalovaným ale iba

žalobcovi, ktorý preukázateľne sociálnu budovu vystavil, veď napokon nebola ani predmetom kúpnej zmluvy (hoc čo i len bez súpisného čísla).

1.7. Vo vzťahu k sociálnej budove (súpisné č. XXX postavenej na KNC parc. č. XXXX/XX v k. ú. P. Q., zapísanej na LV č. XXXX) súd opakovane uvádza, že dospel k záveru, že vlastníkom stavby je žalobca. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že Obec Stará Bystrica bola stavebníkom a investorom stavby (projektová dokumentácia, faktúry, realizácia platieb, prejednávane na obecnom zastupiteľstve, prideľovanie pracovníkov v rámci verejnoprospešných prác) a finančne pokrývala realizáciu tejto stavby. Súd poukazuje v tomto smere opakovane i na odôvodnenie súdu vyššej inštancie, ktorý uviedol, že skutočnosť, že viacerí občania obce a ľudia pohybujúci sa okolo futbalu vyvíjali činnosť ohľadne výstavby tejto nehnuteľnosti, nemôže byť relevantná pri rozhodovaní o otázke vlastníckeho práva k sociálnej budove súpisné č. XXX. Takéto úžitky sa mohli stať súčasťou predmetnej nehnuteľnosti a dotknuté osoby by sa mohli domáhať len vydania bezdôvodného obohatenia vo vzťahu k Obci Stará Bystrica. Na uvedenom závere nič nemení ani skutočnosť, že žalovaný 1/ je zapísaný ako výlučný vlastník sociálnej budovy na liste vlastníctva. Napriek tomu, že budova č. 513 bola zapísaná v katastri nehnuteľnosti záznamovou listinou, tento úkon [§ 5 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľnosti a o zápise vlastníckych vzťahov a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon)] plní len evidenčné funkcie, ktorý nemá vplyv na vznik, zmenu a zánik práv k nehnuteľnostiam. Ide o druh zápisu do katastra nehnuteľností, ktorý nemá právotvorný, ale iba evidenčný charakter (R 18/2004). Vlastníctvo k novo zhotovenej stavbe nadobúda ten, kto stavbu realizoval (právne relevantne prejavene) s úmyslom mať ju pre seba (stavebník). V konaní bolo nepochybne preukázané, že žalovaný 1/ vznikol dňa 19.06.2000. Žiadosť o zápis sociálnej budovy súpisné č. XXX postavenej na KNC parc. č. XXXX/XX, k. ú. P. Q. (ktorá vznikla z pôvodnej KNC parc. č. XXXX/XX v k. ú. P. Q.), podal žalovaný 1/ na Okresnom úrade v Čadci, odbore katastrálnom dňa 18.07.2000, teda mesiac po jeho vzniku. Na druhej strane žalobca množstvom predložených dôkazov preukázal financovanie a výstavbu tejto budovy už roky predtým, teda v čase, keď žalovaný 1/ ešte neexistoval. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca súdu predložil dôkazy o finančných nákladoch Obce Stará Bystrica na výstavbu sociálnej budovy v roku 1994 i v ďalších nasledujúcich rokoch. Prevažná časť svedkov potvrdila výstavbu sociálnej budovy už od roku 1996, resp. do roku 1998.

1.8. Pokiaľ opakovane právny zástupca žalovaných poukazoval na ich dobromyseľnosť, súd v danej veci tak ako i súd vyššej inštancie už v zrušujúcom uznesení uviedol, že v prejednávanej veci neprichádza do úvahy vydržanie sporných nehnuteľností žalovanými. Dobromyseľnosť žalovaných ako nadobúdateľov vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam absentuje aj z dôvodu personálneho prepojenia žalobcu v čase uzavretia predmetných právnych úkonov, keď starostom obce bol I. U. N., ktorý bol tiež štatutárnym zástupcom žalovaného 1/, ktorý však vznikol až dňa 19.06.2000 a rovnako bol v období od 20.11.2009 do 02.09.2010 členom predstavenstva (štatutárneho orgánu tejto spoločnosti), pričom členmi dozornej rady uvedenej obchodnej spoločnosti sú aktuálne jeho ďalší príbuzní. U žalovaného 1/ absentuje akýkoľvek titul, na základe ktorého by si mohol odvodiť držbu nehnuteľností, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 21. augusta 2019 sp. zn. 6Co/246/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a rozhodol o náhrade trov konania.

2.1. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie je vecne správne a až na výhrady uvedené ďalej sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa stotožnil so záverom, že žalobca má naliehavý právny záujem v zmysle § 137 písm. c/ CSP a že kúpna zmluva zo dňa 2.12.1998 je neplatná v zmysle § 38 ods. 1 OZ pre neexistenciu žalovaného 1/ v čase podpísania kúpnej zmluvy. Odvolací súd akceptuje vývoj judikatúry (8Sžo 223/2008, I ÚS 184/2015), že obecné zastupiteľstvo schvaľuje zmluvný prevod majetku a z jeho uznesenia musí byť zrejmé, čo je predmetom prevodu a za akú cenu sa má prevod uskutočniť; nie je potrebné, aby sa schvaľovala konkrétna zmluva. Z tohto dôvodu nemôže byť platná ani ďalšia kúpna zmluva, ktorou žalovaný 1/ dňa 01.03.2002 odpredal žalovanému 2/ geometrickým plánom č. 163/2001 odčlenenú časť pôvodnej KNC parc. č. XXXX/XX o výmere 13866 m², zapísanú na LV č. XXX pre k.ú. P. Q., a to KNC parc. č. XXXX/XX - zastavané plochy o výmere 4185 m² nachádzajúcu sa v k.ú. P. Q. zapísanú na LV č. XXXX, vklad, ktorej povolila Správa katastra Č. rozhodnutím pod č. V 1611/2002 zo dňa 10.09.2002. Súčasne nemožno prehliadať personálne prepojenie žalovaného 1/

ktorého štatutárnym zástupcom bol v čase uzavretia predmetnej kúpnej zmluvy I.. U. N. a žalovaného 2/, obchodnej spoločnosti Prestimex plus, a.s., ktorej členom štatutárneho orgánu (predstavenstva) bol v tom čase tiež I.. U. N..

2.2. Notoricky známou je pritom skutočnosť, že I.. U. N. pôsobil ako starosta obce Stará Bystrica v období rokov 1994 až 1998 a tiež v období rokov 1999 až 2003. Sám zodpovedal za vedenie evidencie jednotlivých dôkazov, ktorej správnosť aktuálne namieta v tomto konaní prostredníctvom vyjadrení žalovaných 1/ a 2/. Rovnako za pôsobenia tohto starostu, na jeho podnet, bolo 13. novembra 1996 vydané aj osvedčenie vyhlásenia o vydržaní podľa § 63 zákona č. 323/1992 Zb. (Notársky poriadok) a §134 Občianskeho zákonníka, spísané formou notárskej zápisnice na Notárskom úrade JUDr. Edity Vármusovej pod sp. zn. N 495/96, NZ 567/96 o vydržaní sporných pozemkov Obcou Stará Bystrica, a to na základe vyhlásenia V. N., r.č. XXXXXX/XXXX, nar. XX.XX.XXXX, bytom P. Q. č. XXX, ktorého platnosť obidvaja žalovaní aktuálne namietajú.

2.3. Neobstojí ani námietka o absencii aktívnej vecnej legitímácii žalobcu v spore. Žalobca inicioval tento spor za tým účelom, aby súd deklaroval, že je nositeľom vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam.

2.4. Okrem už uvedených dôvodov (opakovanej výzvy žalobcu adresovanej žalovaným na vrátenie sporných nehnuteľností v období rokov 2004 až 2010), dobromyseľnosť žalovaných ako nadobúdateľov vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam absentuje aj z dôvodu personálneho prepojenia žalobcu v čase uzavretia predmetných právnych úkonov, keď starostom obce bol I.. U. N., ktorý bol tiež štatutárnym zástupcom žalovaného 1/, ktorý však vznikol až dňa 19.06.2000 a rovnako bol v období od 20.11.2009 do 02.09.2010 členom predstavenstva (štatutárneho orgánu tejto spoločnosti), pričom členmi dozornej rady uvedenej obchodnej spoločnosti sú aktuálne jeho ďalší príbuzní - L.. V. N. od 20.11.2009 a P. N. od 26.08.2010. Napokon je zrejmé, že ani jednému žalovanému neuplynula vydržacia lehota, keď kúpna zmluva zo dňa 02.12.1998 bola príslušným orgánom správy katastra zavkladovaná pod č. V 1637/2000 dňa 28.08.2000, a kúpna zmluva zo dňa 01.03.2002 pod č. V 1611/2002 dňa 10.09.2002. Žalobca chcel obnoviť zápis svojho vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, tak ako tomu bolo pred uzavretím spornej kúpnej zmluvy dňa 02.12.1998.

2.5. Vo vzťahu k sociálnej budove súp. č. XXX postavenej na KNC parc. č. XXXX/XX v k. ú. P. Q., zapísanej na LV č. XXXX (ďalej aj sociálna budova) odvolací súd (tak ako aj v predchádzajúcich svojich rozhodnutiach) uvádza, že z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie jednoznačne vyplýva záver, že Obec P. Q. bola stavebníkom a investorom stavby i keď len čiastočne finančne pokrývala realizáciu tejto stavby. Na tom nič nemení ani fakt, ak by žalobca pri výstavbe ako investor celkovej hodnoty športového areálu financoval len čiastku v rozsahu 4,4 % z celkovej hodnoty športového areálu. V konaní však bolo nepochybne preukázané, že žalovaný 1/ vznikol dňa 19.06.2000. Žiadosť o zápis sociálnej budovy podal žalovaný 1/ na Okresnom úrade v Čadci, odbore katastrálnom dňa 18.07.2000, teda mesiac po svojom vzniku. Na druhej strane žalobca množstvom predložených dôkazov preukázal financovanie a výstavbu tejto budovy už roky predtým, v čase, keď žalovaný 1/ ešte neexistoval.

2.6. Pokiaľ žalovaný 1/ v čase výstavby športového areálu a sociálnej budovy neexistoval, je zrejmé, že nemohol realizovať ani právny úkon. Okamih, v ktorom bola predmetná stavba vybudovaná minimálne do takého štádia, počnúc ktorým všetky ďalšie stavebné práce smerovali už k dokončeniu tejto druhovo a individuálne určenej veci, nastal nepochybne skôr, ako vznikol žalovaný 1/. Je preto zrejmé, že žalovaný 1/ nemohol finančne pokrývať výstavbu predmetnej nehnuteľnosti. Nemožno opomenúť ani fakt, že obecné zastupiteľstvo schválilo odpredaj pozemku, na ktorom sporná budova stojí v čase, keď kupujúci - Telovýchovná jednota FK Stará Bystrica ešte neexistoval. Z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie však vyplýva, že ku dňu 02.12.1998 už existovalo sociálne zariadenie i futbalové ihrisko. Tieto skutočnosti vyplynuli i z vylúču viacerých svedkov a dôkazov predložených žalobcom tak, ako ich konkretizoval súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia. Táto skutočnosť vyplýva aj z publikácie „Stará Bystrica a okolie“ z roku 1998, na čo poukazoval odvolací súd už vo svojom rozhodnutí sp.zn. 8Co/21/2012 z 27. apríla 2012. Nemôže obstať ani tvrdenie žalovaných, že investorom športového areálu nebol žalobca, ale TJ FK Stará Bystrica (ktorá vznikla 19.06.2000) v spolupráci s hlavným dodávateľom spoločnosťou Prestimex, s.r.o. (ktorá vznikla 15.02.2001). Námietka žalovaných o absencii účtovníctva je viac ako rozporuplná, najmä keď v predmetnom období za jeho správne vedenie zodpovedal i starosta obce I.. U. N., ktorý je personálne prepojený so žalovanými v rade 1/ a 2/. Z obsahu celého spisového materiálu je zrejmé, že I.. U. N. sa v Obci P. Q.

snažil hájiť hlavne vlastné ekonomické záujmy. Aktuálne sám popiera úkony, ktorých bol účastný a neraz i ich iniciátorom.

2.7. Odvolací súd preto v zhode so súdom prvej inštancie vyhodnotil ako účelovú obranu žalovaného 1/ v spore, že sociálnu budovu s príslušenstvom stavala TJ FK Stará Bystrica od počiatku svojpomocne, dodávateľsky, sponzorsky, pre seba, s úmyslom získať ju do svojho vlastníctva. Žalobca sa svojou žalobou domáha obnovy zápisu svojho vlastníckeho práva na predmetných listoch vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam. S prihliadnutím na vyššie uvedené individuálne okolnosti prejednávanej veci na princíp všeobecnej spravodlivosti, niet dôvodu, aby súd jeho určovacej žalobe nevyhovel. Za neopodstatnenú považoval odvolaciu námietku žalovaných o tom, že im súd prvej inštancie znemožnil vyjadriť sa k podaniu žalobcu zo 16. mája 2017 z dôvodu, že na nariadenom pojednávaní 18. mája 2017 bolo vykonané dokazovanie v súlade s § 188 ods. 1 a § 204 CSP, na ktorom žalovaní mali priestor oboznámiť sa s obsahom predmetného podania i jeho prílohami a mohli na tieto v rámci procesnej obrany i reagovať (bližšie viď body 80 a 81 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 1/ a 2/, jeho prípustnosť odôvodnili výslovne ustanovením § 420 písm. f/, § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ zákona č. 160/2015 Z. z. (ďalej len „CSP“), pretože odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (nezaoberal sa právnou argumentáciou a dôkazmi žalovaných, neumožnil im zaujať procesnú obranu ku skutkovým tvrdeniam a rozhodnutie je nepreskúmateľné a arbitrárne); pretože rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a pretože rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Navrhli rozsudky odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie alternatívne zmeniť rozhodnutia odvolacieho aj súdu prvej inštancie a žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

3.1. K porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP) malo dôjsť tým, že: a/ žalobca doručil žalovaným a súdu prvej inštancie svoje vyjadrenie zo dňa 16. mája 2017, elektronickými prostriedkami dňa 17. mája 2017, deň pred záverečným pojednávaním. Zástupca žalovaných následne žiadala o odročenie pojednávania, pretože vo vyjadrení žalobca predložil nové dôkazy. Žalovaní nemali pre krátkosť času možnosť zaujať k nemu stanovisko a zabezpečiť vlastné dôkazy na vyvrátenie tvrdení žalobcu, keďže tieto boli v konaní prezentované prvýkrát. Záverečné pojednávanie sudkyňa neodročila, prečítala obsah žalobcovho podania a vo veci samej rozhodla. K vyjadreniu žalobcu sa žalovaní podrobnejšie vyjadrili až v odvolaní, ale odvolací súd sa s ich argumentáciou nevypracoval.

b/ v druhom prípade žalovaní vo vyjadrení zo 4. júla 2019 doplnili argumentáciu k odvolaniu v otázke nadobudnutia vecí spracovaním, táto sa netýkala rozširovania odvolacích dôvodov, odvolací súd napriek tomu na ňu neprihliadal.

3.2. Vo vzťahu k § 432 ods. 2 CSP žalovaní uviedli, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je postavený na nesprávnom právnom základe. Odvolací súd nesprávne právne argumentoval na otázky:

1/ možného započítania vydržacej doby právneho predchodcu občianskeho združenia, t.j. jednotlivých členov občianskeho združenia, konajúcich pred vznikom združenia v prospech občianskeho združenia (otázka v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/);

2/ či na námietku žalovaného je odvolací súd povinný skúmať platnosť nadobudnutia vlastníckeho práva žalobcu a nielen žalovaného (otázka v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/);

3/ nadobudnutia vlastníckeho práva k stavbe postavenej členmi občianskeho združenia v prospech tohto združenia, pričom postup odvolacieho súdu v posudzovaní tejto otázky je v rozpore s ustálenou súdnou judikatúrou dovolacieho súdu a Ústavného súdu Slovenskej republiky týkajúcou sa nadobudnutia vlastníckeho práva k stavbe (otázka v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/);

4/ rozhodnutie nerešpektovalo princíp proporcionality, ktorý vyžaduje, aby zásahy do základného práva na legitímne očakávanie právnej istoty a ochrany nadobudnutých práv boli minimalizované na čo najnižšiu možnú mieru, čo sa však nestalo.

3.3. Žalovaní uviedli, že žalobca nemohol získať vlastnícke právo na základe vydržania k pozemkom. Poukázali aj na to, že žalovaný 1/ je občianskym združením, ktoré vyvíjalo činnosť už od roku 1994 a vznikol v roku 1997 a to na základe zákonnej fikcie vzniku občianskeho združenia v zmysle § 8 ods. 5 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení účinnom k tvrdenému podaniu žiadosti o registráciu občianskeho združenia.

3.4. K nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním členmi žalovaného 1/ ako jeho právnymi predchodcami poukázali na § 130 ods. 1 a § 134 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), keď do vydržacej doby zarátal aj dobu, kedy užívali členovia občianskeho združenia pozemky v dobrej viere, že im vlastnícky patria. Podľa žalovaných, žalovaný 1/ spĺňal aj podmienku dobromyseľnosti, keď nepovažoval za správne argumenty o svojej nedobromyseľnosti z dôvodu personálneho prepojenia I. U. N., keď v rozhodnom období bol starostom obce aj štatutárnym orgánom žalovaného 1/, keďže pozemky nechcel získať pre seba. Navyše prevod z obce schvaľovalo obecné zastupiteľstvo a nie on ako starosta. V súvislosti s dobromyseľnosťou poukázal aj na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 484/2015.

3.5. Pri princípe proporcionality a ochrane nadobudnutých práv poukazovali na preferenciu platnosti právnych úkonov. Ku vzájomnej kolízii ústavných hodnôt - princípu ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa a princípu ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka uviedli, že pokiaľ nemožno zachovať maximum z oboch základných práv, treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Uprednostnenie princípu právnej istoty dobromyseľných nadobúdateľov pred ochranou vlastníckeho práva pôvodných vlastníkov sa zjavne pod vplyvom uvedených judikatórnych záverov postupne prejavuje aj v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (k tomuto označili rozsudok Krajského súdu v Trnave).

3.6. Pri nadobudnutí vlastníckeho práva k stavbe - sociálnej budove v prvom rade žalovaní namietali nedostatočne zistený skutkový stav. Poukázali na to, že s výstavbou sociálnej budovy začali členovia prípravného výboru žalovaného 1/ ešte v čase, keď ako právny subjekt neexistoval a pred tým, ako došlo k uzatvoreniu kúpnej zmluvy. Žalovanému 1/ svedčila domnienka získania vlastníctva spracovaním podľa § 135b ods. 1 OZ. Odvolací súd odvodil vlastnícke právo žalobcu k sociálnej budove a športovému areálu len na základe dôkazov predložených žalobcom, ktoré predstavovali len 4,4 % z celej hodnoty športového areálu a nezaoberal sa tým, že žalovaní zabezpečili zvyšných 95,6 % výstavby celého športového areálu. Celé doterajšie dokazovanie potvrdzuje, že všetci zúčastnení na výstavbe športového areálu a sociálnej budovy prácu vykonávali v prospech žalovaného 1/. Odvolací súd rozhodol v rozpore s judikátmi najvyššieho súdu R 29/1999 a Rc 4/2006, ustálenou judikatúrou NS SR k pojmu stavba a poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/761/2001.

4. K dovolaniu sa vyjadril žalobca, ktorý ho navrhol ako neprípustné odmietnuť alternatívne zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

5. K vyjadreniu žalobcu sa vyjadrili žalovaní 1/ a 2/, ktorí zotrvali na svojej argumentácii vyjadrenej v dovolaní.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a naň oprávnenými osobami (§ 424 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. Dovolací súd na úvod svojich úvah, považuje za potrebné poukázať na to, že prípustnosť dovolania sa v novej právnej úprave v porovnaní s úpravou účinnou do 30. júna 2016 zásadným spôsobom zmenila. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 nanovo a v porovnaní s predchádzajúcou úpravou odlišne (prísnejšie) formuluje náležitosti dovolania. Dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“. Dovolateľ nielenže musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ale aj samotné dovolanie, a aj iné podania v dovolacom konaní, musia byť spísané advokátom. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou

podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je totižto kardinálne správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

7.1. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek hľadísk.

7.2. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd ex officio neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod. V neposlednom rade je dovolací súd viazaný aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa § 447 písm. c/ CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

10.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10.2. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

10.3. Dovolatelia, vychádzajúc z obsahu dovolania, prípustnosť podaného dovolania vyvodzujú z § 420 písm. f/ CSP a k tomu dovolaciemu dôvodu uvádzajú, že a/ sa nemohli vyjadriť k vyjadreniu žalobcu zo 16. mája 2017 doručeného krátko pred pojednávaním v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolací súd sa s ich argumentáciou k novým dôkazom predloženým v tomto vyjadrení nevysporiadal; b/ odvolací súd sa odmietol zaoberať argumentáciou žalovaných vo vyjadrení zo 4. júla 2019 a c/ odvolací súd nedostatočne zistil skutkový stav.

10.4. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že 5. decembra 2016 súd prvej inštancie odročil pojednávanie z dôvodov na strane žalovaných, ktoré sa malo konať 6. decembra 2016 a stanovil nový termín pojednávania na 23. februára 2017 o 9:00 hod. (č. l. 627 spisu). Žalovaní doručili súdu prvej inštancie vyjadrenie (č. l. 634 a nasl. spisu) 8. februára 2017 spolu s priloženými listinnými dôkazmi. Z dôvodov na strane žalovaných aj žalobcu súd prvej inštancie odročil pojednávanie na nový termín 18. mája 2017 (viď. č. l. 1082). Žalobca doručil emailom svoje vyjadrenie zo 16. mája 2017 (č. l. 1085 a nasl. spisu) súdu prvej inštancie a zástupcovi žalovaných 1/ a 2/, ku ktorému pripojil - Záznam z rokovania Obecného úradu Stará Bystrica z 15. mája 2017, Čestné vyhlásenie L. B., Vyhlásenie Bc. Y. W., Čestné vyhlásenie U. U.. Z dôvodu tohto vyjadrenia doručeného krátko pred pojednávaním žiadal zástupca žalovaných o odročenie pojednávania (č. l. 1126 a nasl. spisu), ktorému súd nevyhovel (č. l. 1135 spisu) a opakovane zamietol žiadosť aj na pojednávaní 18. mája 2017, na ktorom vykonal dokazovanie prečítaním predmetného vyjadrenia. Súd prerušil pojednávanie na 15 minút za účelom oboznámenia sa zástupcu s predmetným podaním. Súd prvej inštancie sa so svojím postupom vysporiadal vo svojom rozsudku v bodoch 15. a 64. Žalovaní v odvolaní vytkli súdu prvej inštancie nesprávny procesný postup. Odvolací súd sa s touto odvolacou argumentáciou vyrovnal v bode 81. odôvodnenia jeho rozhodnutia, kde poukázal na to, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie na pojednávaní 18. mája 2017 v súlade s § 188 ods. 1 CSP a spôsobom upraveným v § 204 CSP, žalovaní mali priestor na pojednávaní oboznámiť sa s obsahom listín i vyjadrením žalobcu zo dňa 16. mája 2017 a mohli na ne v rámci svojej procesnej obrany reagovať. Uvedené nepotvrďuje tvrdenia dovolateľov, že odvolací súd sa s ich argumentáciou k novým dôkazom predložených k vyjadreniu nevysporiadal.

10.5. Podľa článku 9 Základných princípov CSP strany sporu majú právo sa oboznámiť s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a môžu k nim vyjadriť svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon. V zmysle § 177 ods. 1 CSP súd nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie.

10.6. Spravodlivé súdne konanie implikuje v sebe právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj pre odvolacie konanie. (2Cdo/177/2014).

10.7. Rozhodovanie o tom, či tu sú dôležité dôvody pre odročenie pojednávania sú závislé od konkrétnych okolností toho ktorého prípadu, nie od formálneho (ne)dodržania lehoty 5 dní na jeho prípravu (§ 178 ods. 2 CSP), ktorá lehota môže byť dlhšia, ale i kratšia. Súdny nižších stupňov pritom zohľadnili čas doručenia predmetného vyjadrenia žalobcu (pred pojednávaním), že išlo o reakciu na predchádzajúce podanie žalovaných, jeho nadväznosť na doterajší priebeh a výsledky sporu i štádium, v ktorom sa spor práve nachádzal. Dovolací súd v kontexte toho ďalej poznamenáva, že vyjadrenie žalobcu zo 16. mája 2017 bolo v podstatnom rozsahu totožné s podaním žalobcu označeným ako Návrh dôkazov preukazujúcich tvrdenia žalobcu zo dňa 10. októbra 2016 (č. l. 611 a nasl.), ktoré bolo žalovaným doručené a žalovaní naň aj reagovali ďalším vyjadrením. Argument žalobcu v súvislosti s ROEP-om a nevyužitím možnosti podľa § 12 zákona č. 180/1995 Z. z. bol použitý vo vyjadrení žalobcu zo dňa 9. februára 2017 (č. l. 1078 a nasl. spisu), pričom aj v tomto prípade bolo žalovaným doručené a žalovaní sa k nemu žiadnym spôsobom nevyjadrili. Predmetné vyjadrenie navyše nebolo vyjadrením v zmysle § 167 CSP, ku ktorému je potrebné vyzvať prípadne umožniť sa vyjadriť v lehote určenej súdom. K podaniu žalobcu s prílohami sa žalovaní mohli vyjadriť na pojednávaní zo dňa 18. mája 2017 v procese vykonania týchto listinných dôkazov súdom prvej inštancie, pričom tak neurobili na základe vlastného rozhodnutia. Z uvedeného plynie, že žalovaní mali priestor, aby sa vyjadrili k podaniu pri vykonávaní týchto dôkazov. Pokiaľ právny zástupca žalovaných sa dožadoval poskytnutia dlhšej lehoty a preto požadoval odročenie nariadeného pojednávania, podľa konajúcich súdov nižších stupňov tu neexistoval dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania (§ 183 ods. 1 CSP). K týmto dôkazom sa

napokon žalovaní vyjadrili vo svojom odvolaní, čím prípadne konvalidovali namietaný postup súdu prvej inštancie, odvolací súd však považoval postup súdu prvej inštancie za správny. V predmetnom prípade dovolatelia mali možnosť sa oboznámiť s predloženým vyjadrením a listinnými dôkazmi pred súdom prvej inštancie, následne mali aj možnosť vyjadriť sa k argumentácii žalobcu a to i v odvolacom konaní, čo aj využili (viď napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 98/2017), preto ich námietku o prípadnom porušení procesných práv nebolo možné považovať za opodstatnenú.

10.8. V prípade dovolacej námietky, že súd nezaujal stanovisko k argumentácii obsiahnutej vo vyjadrení žalovaných zo 4. júla 2019 (č. l. 1428 a nasl.), ktorou mienili doplniť svoje odvolanie, dovolací súd tu poukazuje na bod 59. rozsudku odvolacieho súdu, kde tento konštatuje, že v zmysle § 365 ods. 3 CSP neprihliadal na ďalšiu argumentáciu obsiahnutú po uplynutí dovolacej lehoty. Lehota na podanie odvolania ohraničuje nie len vymedzenie programu odvolania (určenie rozsahu, v akom sa rozhodnutie napadá) ale i argumentáciu tvrdenej nesprávnosti (vadnosti) rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo.

10.9. Podľa názoru dovolacieho súdu, ak žalovaní ako dovolatelia doplneným vyjadrením argumentujú, že pokiaľ je zmluva o prevode pozemkov na žalovaného 1/ neplatná, potom tento získal „vlastníctvo pozemkov spracovaním“, jedná sa o uplatnenie ďalšej (novej, inej) dovolacej argumentácie, čo je v rozpore so zákonnou koncentráciou odvolacieho konania, v dôsledku čoho odvolací súd nebol povinný sa s uvedenými argumentami zaoberať (uvádzať dôvody na ich prijatie alebo odmietnutie).

10.10. Pokiaľ dovolatelia vytýkajú odvolaciemu súdu nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nevykonanie navrhnutých dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie dôkazov (najmä k otázke nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemkom a sociálnej budove), najvyšší súd pripomína, že (ani prípadné) nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017, 9Cdo 86/2020). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. V preskúmvanej veci však o také okolnosti nešlo a dovolatelia ich ani netvrdili.

10.11. Pokiaľ dovolatelia chceli svojou dovolacou argumentáciou spochybníť i správnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom, dovolací súd zdôrazňuje, že aj v prípade jej opodstatnenosti by mala za následok nanajvyš vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, viď konštantnú judikatúru najvyššieho súdu (R 24/2017, 1 Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018).

10.12. Na podklade vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie v zmysle § 420 písm. f/ CSP v danej veci smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11.2. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti

dovolačí súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dôvodom prípustnosti dovolania.

11.3. Žalovaní 1/ a 2/ prípustnosť podaného dovolania vyvodzujú z § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

11.4. Otázkou relevantnou z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka), ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 221/2017).

11.5. V zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP formulovali žalovaní otázku nadobudnutia vlastníckeho práva k stavbe postavenej členmi občianskeho združenia v prospech tohto združenia, pričom postup odvolacieho súdu v posudzovaní tejto otázky je v rozpore s ustálenou súdnou judikatúrou dovolacieho súdu i Ústavného súdu SR. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu označili judikáty NS SR č. R 29/1999 a Rc 4/2006, rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/761/2001 a poukázali na ustálenú judikatúru dovolacieho súdu k pojmu stavba bez toho, aby označili konkrétne rozhodnutie najvyššieho súdu.

11.6. Judikát R 29/1999 (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/188/96) má túto právnu vetu: „Za demoláciu stavby v zmysle § 14 zákona č. 403/1990 Zb., kedy vec prestáva existovať v zmysle práva, treba považovať takú deštrukciu pôvodnej stavby, po ktorej prestalo byť poznateľné dispozičné riešenie prvého nadzemného podlažia. Ak na mieste takto zdemolovanej stavby bola postavená nová stavba, i keď druhovo zhodná, v takomto prípade nejde o zhodnotenie stavby v zmysle § 10 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 403/1990 Zb., ale o zriadenie novej stavby na pozemku na mieste pôvodnej zaniknutej stavby.“ V danom spore sa domáhali žalobcovia vydania nehnuteľnosti - chaty na základe zákona č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd.

11.7. Judikát Rc 4/2006 (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/22/2005) je vymedzený právnou vetou: „Spracovaním (§ 135b ods. 1 Občianskeho zákonníka) nie je možné nadobudnúť vlastníctvo iba časti cudzej veci (stavby).“ V tomto spore žalobkyňa žiadala určiť, že je vlastníčkou nebytových priestorov v rodinnom dome.

11.8. Dovolačí súd uvádza, že vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP pre túto otázku nestojí na právnych, ale na skutkových okolnostiach, ktoré navyše sú odlišné (iné) než tie, na ktorých založili svoje rozhodnutia súdy nižších stupňov. Na rozdielnosti skutkových zistení dovolatelia založili nimi tvrdenú nesprávnosť právneho posúdenia veci a podriadili tomu i znenie právnej otázky, čo znamená, že súdy v tomto smere vec neposudzovali, teda neriešili tú právnu otázku, ktorú dovolatelia v dovolaní nastolili. Súdy totiž zhodne uzavreli, že žalobcovia svedčí vlastníctvo stavby sociálnej budovy jej zhotovením (1996), lebo ten bol stavebníkom a investorom stavby a to bez ohľadu na čiastočnú finančnú podporu žalobcu i skutočnosť, že sa na výstavbe podieľali ľudia pohybujúci sa okolo futbalu. Dovolatelia na rozdiel od súdov tvrdia, že stavba sociálnej budovy bola vybudovaná členmi žalovaného 1/ svojpomocne a dodávateľsky, čím zrejme naznačujú nadobudnutie vlastníctva vytvorením veci a zároveň poukazujú na skutočnosť, že sa stali vlastníkmi budovy na základe spracovania cudzej veci s poukazom na peňažné príspevky žalobcu. Súdy pritom vychádzali ako z rozhodného zistenia, že v čase realizácie stavby žalovaný 1/ neexistoval (nemal v tom čase ani členov), preto dotknuté osoby by sa mohli voči žalobcovia domáhať len vydania prípadného bezdôvodného obohatenia. K tomuto navyše dovolatelia poukazujú na judikatúru, ktorá však nesúvisí s touto otázkou, ale s okamihom vzniku stavby v právnom slova zmysle, pričom sami uvádzajú, že takto vznikla v roku 1997. V judikátoch R 29/1999 a Rc 4/2006 zrejme žalovaní poukazovali na tú ich časť, podľa ktorej nadobudnutie vlastníctva k „spracovanej“ stavbe je možné len pokiaľ pôvodná stavba zanikla, pričom za zánik stavby v zmysle práva treba považovať takú deštrukciu pôvodnej stavby, po ktorej prestalo byť poznateľné dispozičné riešenie prvého nadzemného podlažia. V predmetnej veci sa však ani nedokazovalo, či došlo k demolácii, resp. zániku pôvodnej stavby. Pre úplnosť dovolací súd

poznávaná, že pokiaľ dovolatelia argumentujú rozhodnutím Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/761/2001, nejedná sa o „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu“ tak ako to vymedzuje tuzemský judikát R 71/2018.

11.9. Ak dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), tak v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, uviesť ako ju riešil odvolací súd a b/ uviesť ako mala byť táto otázka správne riešená (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 146/2017 z 22. februára 2018).

11.10. Pred posúdením samotného „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) dovolací súd opakovane uvádza, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

11.11. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácie na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 150/2017, 4 Cdo 7/2018, 4 Cdo 32/2018, 7 Cdo 99/2018).

11.12. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd.

11.13. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu vyplývajúcejmu z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolatelia uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to od otázok:

1/ možného započítania vydržacej doby právneho predchodcu občianskeho združenia, t.j. jednotlivých členov občianskeho združenia, konajúcich pred vznikom združenia v prospech občianskeho združenia (tiež otázka 1/),

2/ či na námietku žalovaného je súd povinný v tomto spore skúmať platnosť nadobudnutia vlastníckeho práva žalobcu a nielen žalovaného (tiež otázka 2/).

11.14. K otázke 1/: Vydržanie je osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva. K tomu, aby bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním musia byť splnené súčasne zákonné predpoklady a to, že držba veci musí byť oprávnená po celú vydržaciú dobu, že musí ísť o neprerušovaný stav užívania predmetu vydržania počas zákonom ustanovenej doby a že musí ísť o spôsobilý predmet vydržania. Predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z hľadiska, či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol (2Cdo/119/2007).

11.15. V prvej otázke sa žalovaní 1/ a 2/ v podstate pýtajú, či sa fyzické osoby, ktoré sa neskôr stali členmi žalovaného 1/ (ako občianskeho združenia) dajú považovať za právnych predchodcov vo vzťahu k žalovanému 1/ s ohľadom na plynutie vydržacej doby. Táto otázka vychádza z predpokladu posúdenia dobromyseľnosti fyzických osôb, ktorí sa až neskôr mali stať členmi žalovaného 1/. Súd však vychádzal z toho, že žalovaný 1/ (ako právnická osoba) bol nedobromyseľným držiteľom vzhľadom na osobu I. U. N., ktorý mal byť personálne prepojený so žalovanými 1/ a 2/ i žalobcom. Otázka prípadného započítania držby fyzických osôb v prospech žalovaného 1/, by vzhľadom na 10 ročnú zákonnú dĺžku doby vydržania (§ 134 OZ), bola pre túto vec bezpredmetná, lebo by sa vzťahovala len na obdobie 6 rokov [maximálne od roku 1994 (začiatok výstavby) do 19.6.2000 (vzniku žalovaného)], čo by pre kvalifikovanú držbu nebolo postačujúce. Súd v tomto spore skonštatoval, že žalobca nadobudol vlastnícke právo k stavbe jej zhotovením. Dovolateľmi nastolenú právnu otázku súdy neriešili a na jej riešení ani nezaložili svoje rozhodnutia. Súd vychádzal z odlišných skutkových i právnych

premís a preto dovolateľmi tvrdené nesprávne právne posúdenie veci za tejto situácie nie je podstatné. Formulácia prvej právnej otázky a jej riešenie, ktoré dovolatelia považujú za správne, tak nie je spôsobilá zvrátiť rozhodnutie odvolacieho súdu a naplniť účel dovolacieho konania, ním sa nesleduje akademické (právno-teoretické) riešenie problému, dôraz sa kladie na zjednotenie rozdielnej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (zjednotenie rozdielnych právnych názorov vrcholnej súdnej autority a jej rozhodovanie doposiaľ neriešených otázok) a to v prípadoch vymedzených ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Prípadná kladná akademická odpoveď na položenú otázku sama osobe nevyvracia správnosť právnych záverov odvolacieho súdu v spojení so súdom prvej inštancie, na ktorých založili svoje rozhodnutia (najmä, že žalovaný 1/ nebol dobromyseľným držiteľom nehnuteľností).

11.16. K namietanému skoršiemu vzniku žalovaného 1/ v roku 1997 najvyšší súd dodáva, že ak by došlo k vzniku občianskeho združenia fikciou podľa § 8 ods. 5 prvá veta zákona č. 83/1990 Zb., v zmysle druhej vety tohto ustanovenia, by na žiadosť splnomocnenca prípravného výboru ministerstvo vnútra zaslalo takému združeniu jedno vyhotovenie stanov, na ktorom vyznačí deň registrácie. Vznik občianskeho združenia bolo teda možné preukázať, čo sa žalovanému 1/ v spore nepodarilo, preto súdy mohli vychádzať iba z toho, že žalovaný 1/ vznikol registráciou v roku 2000, kedy nadobudol právnu subjektivitu. Preukázanie skoršieho vzniku žalovaného 1/ by zakladalo kratšiu dobu prípadne oprávnenej držby fyzických osôb (1994 - 1997), ktoré sa neskôr stali jej členmi.

11.17. K otázke 2/: Touto sa dovolatelia pýtajú, či bol súd v tomto spore povinný skúmať ich námietku platnosti nadobudnutia vlastníckeho práva žalobcu. Dovolací súd v tomto prípade poukazuje na rozsudok súdu prvej inštancie, ktorý bol potvrdený rozsudkom odvolacieho súdu, v ktorých sa súdy nižších inštancií touto námietkou žalovaných zaoberali tak, že po konštatovaní existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení pristúpili k vecnému prerokovaniu žaloby, keď výrokom potvrdzujúceho rozsudku súdu prvej inštancie bolo vyslovené, že žalobca je vlastníkom nehnuteľností.

11.17.1. V sporoch o určenie, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnej veci sa predovšetkým vychádza z procesného predpokladu, že žalobca má na takomto určení naliehavý právny záujem, súčasne s tým musí platiť, že sporiace sa strany majú vecnú legitimitáciu. Vecná legitimitácia k podaniu určovacej žaloby sa musí nutne opierať o zápis v katastri nehnuteľností, ale môže sa odvíjať aj od faktickej držby spornej nehnuteľnosti. Základnou podmienkou úspechu žalôb na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam je preukázanie vlastníckeho práva žalobcu, prípadne aj vlastníckeho práva jeho právnych predchodcov. Súdy v podstatnom skonštatovali, že žalobca vydržaním nadobudol vlastnícke právo k pozemkom a ako stavebník nadobudol vlastnícke právo sociálnej budovy. Správnosť týchto právnych záverov dovolací súd nepreskúmaval, pretože bol viazaný rozsahom uplatnených dovolacích dôvodov; nad ich uplatnený rámec dovolací súd vec ex officio nepreskúmava.

11.18. Tvrdenie dovolateľov, že napadnuté rozhodnutie nerešpektovalo princíp proporcionality, ktorý vyžaduje, aby zásahy do základného práva na legitímne očakávanie právnej istoty a ochrany nadobudnutých práv boli minimalizované na čo najnižšiu možnú mieru, čo sa však nestalo. Rovnako konštatovania o spôsobe riešenia vzájomnej kolízie ústavných hodnôt - princípu ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa a princípu ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka. Dovolací súd v tomto kontexte poukazuje, že súdy vo svojom rozhodovaní spomínali snahu hľadať spravodlivé usporiadanie vzťahov zodpovedajúce i dobrým mravom. Uvedené tvrdenia dovolateľov nepredstavujú formuláciu právnej otázky z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, ale ide o vyjadrenie sa k veci z ústavného aspektu. Ochrana ústavnosti poskytuje ústavný súd. Všeobecným súdom svedčí interpretačné pravidlo vykladať podústavné právo ústavne konformným spôsobom, dovolaciemu súdu neprináleží preskúmavať, hodnotiť, ani zjednocovať judikatúru ústavného súdu. Dovolatelia síce uvádzajú rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, najvyššieho súdu a Ústavného súdu Českej republiky, nepoukazujú však či tieto rozhodnutia riešili obdobnú vec, či a prípadne ako túto otázku riešil odvolací súd a aké je jej správne riešenie vzhľadom na súdmi zistený skutkový stav. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci však významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP.

11.19. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie podané žalovanými 1/ a 2/ podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nie je prípustné, preto ho odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP a podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP z dôvodu, že nie je odôvodnené prípustným

dovolacím dôvodom a pre náležité nevymedzenie dovolacieho dôvodu podľa § 431 až 435 CSP, ho odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

12. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

12.1. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020, 9Cdo 184/2020).

13. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal nárok na ich náhradu, pretože výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zaviniť žalovaní 1/ a 2/ (§ 256 ods. 1 CSP).

14. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.